

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Pauli Epistolae - Cod. Aug. perg. 185

Paulus <Apostel, Heiliger>

[Reichenau ?], [9. - 10. Jh.]

Ad Corinthios II

[urn:nbn:de:bsz:31-45394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-45394)

modo intransitu uideri. spero enim me aliquantum tempo-
 ris manere apud uos si dñs p̄miserit; p̄manebo autem ephesi
 usq; pente costen; ostium enim mihi ap̄tū est magnum
 & euident. & cōduer sarum multi; Si autem uenerit timo-
 theus. uide & ut sine timore sit apud uos; opus enim dñi ope-
 ratur sicut & ego. ne quis ergo illum spernat; deducite autē
 illum in pace ut ueniat ad me. & p̄specto enim illum cum
 fratribus; De apollo autem fratere multum rogaui eum
 ut ueniret ad uos cum fratribus. & utique non fuit uoluntas eius
 ut nunc ueniret; ueni autem. cum euacuū fuerit; Nigi-
 lite & state in fide. uiriliter agite. & confortamini; omnia
 ur̄a in cecritate fiant; Obsecro autem uos fr̄s. nostis do-
 mum stephani & fortunati quō sunt primiciae achae
 & ministerium sc̄orum ordinauerunt seipsos. ut & uos
 subditis eius modi & omni cooperanti & laboranti Gau-
 deo autem in presentia stephani & fortunati & achaci.
 quō id quod uobis deerat ipsis suppleuerunt; refecerunt
 enim & meum sp̄m. & ur̄m; cognoscite ergo. qui eius modi
 sunt; Salutant uos & ecclesiae; salutant uos multam a-
 quila & prisca cum domestica sua ecclesia; Salutant uos
 fr̄s om̄; salutate in uicem in osculo sc̄o; Salutatione mea
 manu pauli; si quis non amat dñm nr̄m ih̄m xp̄m. sit ana-
 thema maranatha; Gratia dñi nr̄i ih̄u xp̄i uobiscū;
 Caritas mea cum omnibus uobis. in xp̄o ih̄u Amen
 EXPLICIT EPISTOLA PAULI AD CORINTHI
 PRIMA; INCIPIT SECUNDA;

PAULUS apostolus ihu xpi per uolun-
tatem di & timotheus frater. ecclesiaedi quae
est corinthi cum scis omnibus qui sunt in uniuersa
aachia. gratia uobis & p axcedo patre nro & dno
ihu xpo; Benedictus ds & pater dñi nri ihu xpi pat
m̄i misericordiarum & ds̄ tocius consolationis. qui consola-
tur nos in omni tribulatione nra. ut possimus & ipsi con-
solari eos qui in omni presurasunt p̄ exhortationem
qua & exhortamur & ipsi adō. quō sicut habundant passio-
nes xpi in nobis. ita & xpm̄ habundat consolatio nra;
Sive autem tribulamur purā exhortatione & salute.
sive exhortamur purā exhortatione quae operatur in
tollerantia earum dñm passionum quas & nos patimur.
& spes nostra firma uobis. scientes quō sicut socii pas-
sionum estis. sic eritis & consolationis; Non enim uolu-
mus ignorare uos fr̄s de tribulatione nra quae facta
est in asia. quō supra modum grauatisimus. supra uir-
tutem. ita & taedere nos & iam uiuere; sed ipsi in nobis
ipsis responsum mor-tis habuimus. ut non simus fiden-
tes in nobis sed in dō qui suscitatur mortuos. quid & ante
periculis eripuit nos. & eruet. in quem speramus quō
& ceteris eripiet. adiuuantibus & uobis moratione
p̄ nobis. ut & multarum facierum eius quae in nobis est
donationis p̄ multos gratiae aguntur p̄ nobis; Hāc
gloria nra haec est testimonium conscientiae nrae.
quod in simplicitate & sinceritate di & non in sapientia
carnali sed in gratia di conuersati sumus in mundo.

com
abundantia
quod legi
ceteris
dicit nra in die
uenit ad uos ut
in macedonia
delictum in deam
ut sum. aut q
me esse non
uos non est in
nos predicatio
illo esse non. sed
sunt in illo est. id
quae uerum confir
& qui signatur po
autem testem dñi
uobis non ueni
de uerāe. sed ad
Statu autem h
ad uos; si enim e
nisi qui contrist
uenero tristit
uerat me gau
gaudium omni
angustia cordis
tristem salu
in uobis; si quis

abundantius autem ad uos; Non enim alia scribimus uobis qua
 que legistis & cognoscistis. spero autem quod usque in finem cognos
 catis sicut & cognouistis nos & ex parte. quia gloria uestra sumus sicut
 & uos uestra in die dñi nri ihu xpi; & hac confidentia uolui prius
 uenire ad uos ut secundum gratiam haberetis. & per uos transire
 in macedoniam. & iterum a macedonia uenire ad uos. & a uobis
 deducere in iudeam; Cum hoc ergo uoluisset. numquid leuitate
 usus sum. aut quae cogito secundum carnem cogito. ut sit apud
 me est & non. Fidelis autem dñs quia sermo noster qui sit apud
 uos non est in illo est & non. dñs enim filius ihu xpi qui in uobis p
 nos predicatus est per me & siluanum. & timotheum. non fuit in
 illo est & non. sed est. in illo fuit; Quotquot enim promissiones dei
 sunt in illo est. ideo & per ipsum amando ad gloriam nostram;
 qui autem cor firmat nos uobiscum in xpo. & qui unxit nos dñs.
 & qui signauit uos. & dedit pignus sps in cordibus uestris; Ego
 autem testem dñm in uoco in anima mea. quod parcens
 uobis non ueni ultra corinthum; non quia dominamur si
 dei uestra. sed ad uitores sumus gaudium uestrum; nam fide stetit;
 Statui autem hoc ipse apud me. ne iterum in tristitia uenire
 ad uos; si enim ego contristauos. & quis est qui meliorifica
 nisi qui contristatur ex me. Et hoc ipsum scripsi. ut non cum
 uenero tristitiam super tristitiam habeam; De quibus oport
 uerat me gaudere. confidens in omnibus uobis quia meum
 gaudium omnium uestrum est; Nam & multa tribulatione &
 angustia cordis scripsi uobis per multas lacrimas. non ut con
 tristemini sed ut sciatis quam caritatem habeo abundantius
 in uobis; Siquis autem contristauit. non me contristauit

sed ex parte ut non onerem omnes uos; sufficit illi quae
 modiest oburgatio haec quae fit a pluribus. ita ut con-
 trario in eis donatis & consolimini. ne forte abun-
 danti tristitia absorbeatur quae uis modiest. Propter
 quod absce ro uos. ut confirmetis in illa caritatem; ideo enim
 & scripsi ut cognoscam experimentum uestrum. an in omni-
 bus oboedientes sitis; Cui autem aliquid donatis & ego non
 & ego quod donauit. si quid donauit propter uos in persona christi ut
 non circum ueniamur a satana; non enim ignoramus
 cogitationes eius; Cum uenissem autem in adae propter
 euangelium christi & ostium mihi aperit in esset in domino.
 non habui requiem spiritu meo. eo quod non inueni in
 titum fratrem meum. sed uale faciens eis profectus sum in
 macedoniam; Deo autem gratias qui semper triumphat
 nos in christo ihesu & odorem uocis suae manifestat pro nos
 in omni loco. quia christi bonus odor sumus deo. in his qui sal-
 uati sunt & in his qui pereunt; alius quidem odor mortis
 in mortem alius autem odor uitae in uitam; Et ad
 haec quis tam idoneus. non enim sumus sicut plurimi
 ad ulterantes uerbum dei. sed ex sinceritate. sed sicut
 ex deo coram deo in christo loquimur; Incipimus iterum
 nos in se ipsos commendare; aut numquid egemus sicut
 quidam commendatus epistolis ad uos aut se uobis
 Epistola nostra uos estis scripta in cordibus nostris. quae scitur
 & legitur ab omnibus hominibus. manifestata quoque epis-
 tola estis christi ministrata a nobis. & scripta non a tra-
 mento sed spiritui uiui. non in tabulis lapideis sed in tabulis

cordis carnalibus. Fiducia autem talem habemus p̄ xp̄m ad
 dñm. non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis qua
 si ex nobis sed sufficientia nr̄a & d̄o est, qui & idoneos nos fecit
 ministros noui testamenti non littera sed sp̄i. littera enim
 occidit. sp̄s autem uiuificat; Quod si ministratio mortis
 litteris deformata in lapidibus fuit in gloria. ut non pos
 sent intēdere filii israhel in faciem moysi p̄p̄t gloriā
 uultus eius quae euacuatur. quomodo non magis ministra
 tio sp̄s erit in gloria. Nam si ^{ministratio} ministerium damnationis
 gloria est. multo magis abundat ministerium iustitiae
 in gloria. nam & glorificatū est quod cl̄cerat in hac
 parte p̄p̄t excellentem gloriam. si enim quod euacuatur
 p̄ gloria est. multo magis quod manet in gloria est;
 Habentes igitur t̄c̄clem sp̄em. multa fiducia utimur; &
 non sicut moyses ponebat uelamen sup̄ faciem suam
 ut non intēderent filii israhel in faciem eius quod euacuatur.
 sed obd̄nsisunt sensus eorum; usq; in diem nūc
 diem id ipsum uelamen in l̄ctione ueteris testamenti
 manet. non reuelatum quō in xp̄o euacuatur. sed usq;
 in hodie nūc die ^{pb} cum legitur moyses. uelamen est po
 situm sup̄ cor eorum; Cum autem conuersus fuerit ad
 dñm. auferetur uelamen; Dñs autem sp̄s est; ubi autē
 sp̄s dñi ibi libertas; Nos uero omnes reuelata facie
 gloriā dñi specularē. in eandem imaginem trans
 formamur a cl̄ritate in cl̄ritatem. tamquam ad dñi
 sp̄i; Ideo habentes hanc ministratiōem iuxta quod mi
 sericordiam consecutus sumus non deficiamus. sed ab̄t̄icam̄

oclta de d&coris. non ambulantes in astita. nec cedub terantes
 uerbum di sed in manifestatione ueritatis commendantes
 nos m& ipsos ced omnem conscientiam hominum coram do;
 Quod si & iam operatum est euuangelium nrm in his qui pere
 un est operatum in quibus ds huius seculi & cecauit mentes
 infidelium. ut non fulgeat in luminatio euangeli gloria xp̄i
 que est imago di non enim nos m& ipsos predicamus sed ihm
 xp̄m dnm nos autem seruos ur̄os p̄ ihm quō ds quid dixit
 d& e nebris lucem splendescere qui in luxit in cordibus nris
 ced in luminationem scientiae claritatis di in faciem xp̄i
 Habemus autem thesaurum istum in uasis fictilibus. ut subli
 mitas sit uirtutis di & non & nobis. In omnibus tribulatione
 patimur sed non angustiatur. aperiatur. sed non defa
 tumur p̄secutionem patimur sed non derelinquimur de
 iamur sed non perimus. Semper mortificationem ihu
 in corpore nro circum ferentes ut & uita ihu in corporib;
 nris manifestetur semper enim nos qui uiuimus in mortem
 trecedimur p̄t ihm ut & uita ihu manifestetur in carne
 nra mortali. Ergo mors in nobis operatur uita autem
 in uobis habentes autem eundem sp̄m fidei sicut scriptu
 est. Credidi p̄t quod locutus sum & nos credimus p̄t
 quod & loquimur scientes quō quis suscitauit ihm & noscū
 ihu suscitabit & constituet uobiscum. Omnia enim p̄t
 uos ut gratia abundans p̄ multos gratiarum actiones
 abund& in gloriam di. Propt̄ quod non deficiamus sed
 lic& is qui foris est noster homo corrumpitur tam
 is qui intus est reno uatur de die in diem. Idem qd

in presentia est momentaneum & leve tribulationis nostrae.
 supra modum in sublimitatem aeternam gloriae pondus opera-
 tur nobis non contemplantibus nobis quae uidentur. sed quae
 non uidentur quae enim uidentur temporalia sunt. quae
 autem non uidentur aeterna sunt. Scimus enim quomodo sitis
 uestra domus nostra huius habitationis dissoluatur quod aed-
 ificationem & de hoc habemus domum non manu factam.
 aeternam in caelis. nam & in hoc ingemescimus habitationem
 nostram quae de aelo est superinducipientes. sita enim uestri
 non uadi inueniamur. Nam & quomodo sumus in tabernaculo
 ingemescimus grauati eo quod nolumus & spoliari sed super
 uestri. ut absorbeat quod mortale est auita. quia uero
 efficit nos in hoc ipsum. deus quod dedit nobis pignus spiritus;
 Audentes igitur semper & scientes quomodo dumus in corpore
 peregrinamur ad domino; per fidem enim ambulamus
 & non per speciem. Audemus autem & bonam uoluntatem
 habemus magis peregrinari a corpore & presentes esse
 ecclesiam. & ideo commendimus siue absentes siue presentes
 placere illi; Omnes enim nos manifestari oportet ante
 tribunal christi ut referat unusquisque propria corpo-
 ris putgessit. siue bonum siue malum. Scientes ergo
 timore domini hominibus succedemus deo autem mani-
 festi sumus. spero autem & in conscientia uestra manifestos
 nos esse. Non iterum nos commendemus uobis. sed
 occasionem ducimus uobis gloriandi pro nobis. ut habeatis
 cedat eos qui in facie gloriantur & non in corde. Siue enim
 mente & cedimus deo. siue sobrii sumus uobis; Caritas

enim xpi urget nos aestimantes hoc quo sumus p omnibus
 mortuus est ergo omnes mortui sunt & p omnibus mor
 tuus est. ^{ut} & qui uiuit iam non sibi uiuat sed ei qui p ipis
 mortuus est & resurrexit. Ita que nos & hoc neminem no
 uimus secundum carnem & sic cognouimus secundum car
 nem xpm sed nunciam non nouimus. Siqua ergo in xpo
 noua creatura uetera transierunt & cetera sunt noua
 omnia ~~autem~~ & do qui & conciliauit nos sibi p xpm &
 dedit nobis ministerium re conciliationis. quo quidem dr
 erat in xpo mundum re concilians sibi non reputans illis
 delicta ipsorum & posuit in nobis uerbum re concilia
 tionis. Pro xpo ergo legatione fungimur tam qua
 do & hortante p nos; obsecramus p xpo. re conciliami
 ni do; eum qui non nouerat peccatum p nobis peccatu
 fecit ut nos efficeremur iusti ad i in ipso. Aduuantes
 autem & exhortemur ne in uacuum gratiam di
 recipiatis; aut autem tempore accepto & auduite
 & in die salutis adiu uate. Ecce nunc tempus accep
 tabile & ecce nunc dies salutis; nemini dantes ullam of
 fensionem ut non uituperetur ministerium nostru
 sed in omnibus & habeamus nos in & ipsos sicut di minist
 ros. In multa patientia. In tribulationibus. In excessi
 tatibus in angustis. In plecgis. In carceribus. In sectio
 nibus. In laboribus. In uigiliis. In ieiuniis. In castita
 te. In scientia. In longanimitate. In suauitate. In
 spu sco. In caritate non ficta. In uerbo ueritate. In uir
 tute. per arma iustitiae. ad dextris & sinistris;

trq. a. x. p. le

per gloriam
 ut saluamur
 & cetera
 autem gaudent
 tanquam nihil
 per ad uos a co
 namini in nob
 dem autem ha
 dico dilatam
 quoniam part
 ras luci acter
 atque pars fia
 templo cum
 dicit dr quom
 di & ipse erim
 eorum & sepe
 & ego recipian
 in filios & filia
 siones hmi m
 & ipse p fia
 neminem let
 cum uenimus;
 quod in cordib
 mihi fiducia
 repleuissim c
 tribulatione

per gloriam & ignobilitatem. p̄ infamiam & bonam famam;
 ut seductores & ueraces; sicut qui ignoti & cogniti quasi morientes.
 & & ceuiumus; ut ceffigati & non moraficati quasi tristes ſep̄
 autem gaudentes sicut egentes multos autem locupletantes
 tamquam nihil habentes & omnia poſſidentes. **O**s nr̄m
 pat̄ & ad uos o corinthi cor nr̄m dilatatum eſt; non angus
 tiamini in nobis anguſtiamini autem in uisceribus ur̄is ean
 dem autem habentes remunerationem tamquam filii
 dico dilatamini & uos nolite iugum ducere cum infidelib;
 quoniam participatio iuſtitiae cum iniquitate autque ſocie
 tas luci cedit tenebris. Quae autem conuentio xp̄i cedit belial.
 autque pars fideli cum infidele. quae autem conſenſus
 templi di cum idolis. uos enim eſtis templum di uiui ſicut
 dicit d̄s. quom̄ in habitabo in illis & inambulabo & ero illoꝝ
 d̄s & ipſi erunt mihi populos propt̄ quod exite de medio
 eorum & ſeperamini dicit d̄s. & immundum n̄ & egeritis.
 & ego recipiam uos & ero uobis in patrem & uos eritis mihi
 in filios & filias dicit d̄s om̄ps; Haſigitur habentes p̄miſ
 ſiones km̄ mundemus nos ab omni inquinamento carnis
 & ſp̄s. p̄ficiētes ſc̄iſicationem in timore di. **C**apite nos;
 neminem leſimus. neminem corrupimus. neminem cir
 cumuenimus. non cedit condemnationem dico; predixi enim.
 quod in cordibus nr̄is eſtis cedit con moriendum. Multa
 mihi fiducia eſt apud uos multa mihi gloriaatio p̄ uobis.
 repleſſum con ſolatione. ſup̄ hęc bundo gaudio in omni
 tribulatione nr̄a. Nam & cum ueniſſemus macedonia.

22
nullam requiem habuit caro nra. sed ^{sum + dolore;} dominum passis foris
pugne. inuis timores sed qui consolatur humiles consolatus e
nos dicit incedentia nra non solum autem in aduentu eius sed
& iam ^{incon} solatione qua consolatus est in uobis. referens nobis
ur̄m desiderium. ur̄m fletum. ur̄am aemulationem pro
me. ita ut magis gauderem quō & si contristau uos in episto
la non me penit & si peniter & uideris quod epistola illa &
si ad horam uos contristauit. numc gaudeo. non quia contris
tati estis. sed quia contristati estis ad paenitentiam. contrista
ti enim estis secundum dñm. ut in nullo dērimētum patiam
ni & nobis si qua enim secundum dñm tristitia ē. paenitentia
in salutem stabilem operatur. seculi autem tristitia mortē
operatur; & ce enim in hoc ipsum secundum dñm contrista
ri uos. quantam in uobis operatur sollicitudinem. sed defen
sionem. sed dignationem. sed amorem. sed desiderium. sed
aemulationem. sed uindictam; in omnibus & i buistis uos in
contaminatos eē negotio; Igitur & scripsi uos non ppter eū
qui fecit iniuriam. nec ppter eum qui passus est. sed ced mani
festandem sollicitudinem nostram quam p uobis habemus co
ram dō. Ideo consolati sumus. in consolatione autem nra ha
bundantius magis gauisus sumus. sup gaudium titi. quare
fœtus est sp̄s. eius ab omnibus uobis; & si quid apud illum de
uobis gloriatus sum. non sum confusus. sed sicut omnia de uob
in ueritate locutus sumus. Itc & gloriatio nra quae fuit ad ti
tum ueritas facta est. & uiscera eius abundantius in uos sunt
reminiscentis omnium ur̄m obediētiā. quomodo cum
timere & tremore & ce p istis eum. gaudeo. quod in omnib;

confido in uobis; *Notte* maiorem facimus uobis *frs* gratiam
 di qua edatit in ecclesiis macedoniae quod in multo expe-
 rimento tribulationis [&] *dan* [&] *dan* gaudii ipsorum & altissima
 paupertas *cebun* *clauit* induitias simplicitatis eorum; quia se-
 cundum ueritatem testimonium illis reddo. & supra ueritatem
 uoluntari fuerunt cum multa & hortatione. obseruantes
 nos gratiam & communicationem ministerii quod sit in scos
 & non sicut sperauimus. sed semet ipsos dederunt primum do-
 dem denobis *puoluntatem* di ite ut roga remus utam ut
 quem eodem modo *coyit*. ite & p ficiat in uobis & iam gratia
 istam. Sicut in omnibus abundetis fide & sermone & sci-
 entia & omni sollicitudine in sup, & ceteritate ura in nos
 ut & haec gratia abundetis. Non quasi imperans dico sed p alio-
 ram sollicitudinem & in murae caritatis ingenium bonum
 conplans; Scitis enim gratiam dñi nri ihu xpi. quo p p tuos
 egenus factus est cum esset diues. ut illius inopia uos diuites
 essetis; & consilium in hoc do; hoc enim uobis utile est. Qui
 non solum. scire sed & uelle coepistis ab anno
 priore. nunc uero & scire p ficit. ut quem ad-
 modum promptus est animus uoluntatis. ita
 sit & p ficiendi & eo quod habetis. si enim uolun-
 tas prompta est. secundum id quod habet & ac-
 ceptum est. non secundum quod non habet. non
 enim ut alius sit remissio. uobis autem tribula-
 tio. sed & equalitate presentis tempore ura abundan-
 tia illorum in opia impleat. ut & illorum abunda [&] *dan*
 inopiae sit implemētum ut fiat aequalitas sicut scriptum est.

Qui multum non habundavit. & quanto dicam nonmino
 raut; gratias autem do quidedit eandem sollicitudinem p
 uobis in corde & ita. quo & hortationem quidem suscepit.
 sed cum sollicitior esset. sua uoluntate pfectus est ad uos.
 misimus & iam cum illo fratrem. cuius laus est in euange
 lio p omnes & ecclesias. non solum autem. sed & ordinatus ab
 ecclesiis comes peregrinationis nrae in hac gratia qua emi
 nistratur cenobis ceditur gloriam. & destinata uolunta
 tem nram deuitantes hoc ne quis nos uttuperet in hac
 plenitudine qua ministratur a nobis; puidemus enim bo
 na non solum coram do sed & iam coram hominibus.

Misimus autem cum illis & fratrem nrm quem p bau
 mus in multis saepe sollicitum ee. Nunc autem multo sol
 liciozem confidentia multa in uos; siue pnto que est socius
 ms & in uos adiutor. siue frs nri apostoli & ecclesiarum glo
 ria xpi. Ostensionem ergo que caritatis urae & nrae
 gloriae p uobis in illos ostendite in facie ecclesiarum. Na
 dem ministerio quod fit in scos. & habundantia est mihi
 scribere uobis scio enim promptum animum urum
 p quod euobis glorior apud macedones. quo acha
 ia parata est ab anno pterito. & cura aemu
 latio puocauit plun mos; Nisi autem frs
 ut ne quod gloriamur de uobis euacuetur in hac parte.
 ut quem admodu dixi parati sitis nec uenerint me cum
 macedones & in uenerint uos in paratos erubescam. as nos
 & n dicamus uos in hac substantia; Necessarium ergo existi
 maui rogare frs. ut pueniant ad uos & pparent pmissa bene

dictioe
 auarum
 equum
 Vnusquisque
 aut ex necessitate
 est de omnem
 omnibus temp
 tis in omne op
 pau peribu
 ministrat
 prestabit &
 ta frugum us
 deat in omne
 gratiarum ac
 non solum sup
 hec bund
 p p bationem
 tum confes
 te communi
 tione puobis
 tu muobis gra
 ego paulus obs
 quin facie qu
 Confido in uos
 tam confidenti
 quar bitantu
 ambulemus

dictione hanc paratamēe. sic quasi benedictionem. non quasi
 auaritiam; Hoc autē dico quia qui parce seminat parte & mēe
 & qui seminat. in benedictionibus debet benedictionibus & mēe;

Vnusquisque prout distinauit corde suo. non ex tristitia
 aut ex necessitate. hilarem enī datorem diligit dñs. Potens
 est dñs omnem gratiā habundare facere in uobis. Ut in
 omnibus semp omnem sufficientiam habeatis. Habunde
 tis in omni opus bonum sicut scriptum est. Dispserit dedit
 pauperibus iustitia eius manet in ænum quia autē ad
 ministrat semen seminanti & panē ad manducandum
 prestabit. & multiplicabit semen ur̄m. & augebit incremē
 ta frugum iustitie ur̄e. Ut in omnibus locupletati habun
 deas in omnem simplicitatem que operatur per nos
 gratiarum actione dño; Qm̄ ministerium huius officii
 non solum suppleat ea quae de sunt scis. sed & iam
 hec bundat p̄ multas gratiarum actiones in dño
 p̄ pbationem ministerii huius. glorificantes in obediē
 tiā confessionis ur̄ae. in euangelium xp̄i & simplicita
 te communicationis in illos & in om̄. & ipsorum obsēra
 tione p̄ uobis desiderantium uos p̄ p̄ eminentem gratiā
 di in uobis gratias dño. sup̄ menarrabili dono eius; Ipse autē
 ego paulus obsēro uos p̄ mansuetudinem & modestiā xp̄i.
 quin facie quidem humilis inter uos. absens autem durus;
 Confido in uobis; Rogo autem ne presens audeam p̄
 eam confidentiam quae existimor audeere in quosdam.
 qui arbitrantur nos tētemquam s̄cundum carnem
 ambulemus; In carne enim ambulantes non s̄cundū

cernem militamus; nam arma miliciae nostrae non car-
 nalia sed potentia caelo caelestrationem munitionū.
 consilia destruentes & omnem altitudinem & tollentē
 se aduersus scientiam dī. & in captiuitatem redigentes om-
 nem intellectum in obsequium xpi & in promptu habentes
 ulcisci omnem inoboerentiam cum implēta fuerit urā
 oboedientia; Quae scdm fcciem sunt. uidet; si quis con-
 fidet sibi xpi scēe. hoc cogit & iterum apud se quasi uer-
 ipse xpi est. ite & nos; Nam & si amplius aliquid glori-
 atus fuero de potestate nrā quam dedit dñs in ae-
 dificationem & non in destructionem urām. non erub-
 bescam; ut autem non existimet tamquam terrene uos
 p̄ epistolas quō quidam epistole inquit graues sunt
 & fortes presentia autem corporis infirma & sermo
 contemptibilis. hoc cogit & qui eius modi ē quia quales
 sumus uerbo p̄ epistolas absentes. tales & presentes in
 facto; Non enim audemus inserere aut comparare
 nos quibusdam qui se ipsos commendunt. sed ipsissime
 bis nos & ipsos mēientes & conpccrcentes nos &
 ipsos nobis; nos autem non in inmensum gloriabimur.
 sed secundum mensuram regulae quam mensus est nob̄
 dñs mensuram pertingendi usque ad uos. non enim qua-
 si non p̄tingentes ad uos. sup̄ extendimus nos usque ad
 uos enim puenimus in euangelio xpi. non in inmensum
 gloriantes in alienis laboribus. spem autem habentes
 crescentis fidei urāe in uobis magnificari secundum
 regulam nrām in abundantiam & iam in illa quae

ultra uos sum euangelizare. non in aliena regula in his que
 p̄parata sunt gloriari. Qui autem gloriatur in dño glo
 riatur. Non enim qui se ipsum commendat ille p̄batus sed
 quem dñs commendat. Utinam sustineretis modicum
 quid insipientiae meae sed & sup̄portate me. Emuloreñ
 uos diaemulatione. despondi enim uos uniuero uirginem
 castam & habere xp̄o. timeo autem ne sicut serpens. eua
 seduxit astitia sua. ite corrumpantur sensus ur̄i &
 excidant cōsimplicitate quae est in xp̄o. Nam si quis qui
 uenit alium xp̄m predicat quem non predicamus. aut
 alium sp̄m accipitis quem non accepistis. aut aliud euan
 gelium quod non recepistis. & cepteteremini. Existi
 mo enim nihil meminisse fecisse magnis apostolis. & si
 imperitus sermone. sed non scientia. in omnibus autem
 manifestus sum uobis. aut numquid p̄ccatum feci me ipsu
 humilians ut uos & altemini quō gratis euangelium dñi
 euangelizau uobis. alias ecclesias & spoliari accipient
 stipendium cōministerium ur̄m. & cum essem apud
 uos & egerem. nulli onerosus fui. nam quod mihi deerat
 suppleuerunt fr̄s qui uenerunt a macedonia & in om
 nibus sine onere me uobis seruaui & seruaabo. Est
 ueritas xp̄i in me. quō hec gloria non infringetur
 in me in regionibus achaiae. quare quia non diligo uos
 dicit. quod autem facio & fecciam. ut amputem oc
 casionem eorum qui uolunt occasionem. ut in quo
 gloriantur inueniantur sicut & nos. Nam eius
 modi p̄ pseudo apostoli operari subdoli transfigurantur.

se in apostolo xpi & non mirum ipse enim sathanas trans
 figurat se in angelum lucis; non est ergo magnum simi
 listri eius trecenti figurentur uelut ministri iustitiae
 quorum finis est secundum opera ipsorum. Iterum di
 co ne quis me putet insipientem alioquin uelut insipien
 tem accipite me ut & ego modicum quid glorier quod
 loquor non loquor secundum dnm sed quasi in insipientia
 in hac substantia glorie quomulti gloriantur secundum
 carnem & ego glorior. Libenter enim sufferas in
 sapientes cum sitis ipsi sapientes. Sustinet enim si quis
 uos in seruitutem redigit; si quis deuorat; si quis accipit
 si quis extollitur si quis in faciem uos cedit; ^{in hac parte} secundum ig
 nobilitatem dico quasi nos infirmi fuerimus. In quo quis
 aude in insipientia dico cudeo & ego hebraei sunt & ego is
 rahelites sunt & ego semen abrahae sunt & ego ministri
 xpi sunt ^{& ego;} ut minus sapiens dico plus ego. In lecturis plu
 rimis. In ceteris abundans. In plecgis supra modum
 In moribus frequenter. Audeis quinquies quadrage
 nas unaminus accepi. Ter uirgis cesus sum. Semel lapida
 tus sum. Ten naufragum feci nocte & die in profundoma
 ris sui. In itineribus saepe periculis fluminum pericu
 lis lectronum periculis & genere periculis & gentibus
 periculis in ciuitate periculis in solitudine periculis
 in mari periculis in falsis fratribus. In labore & aru
 na in uigiliis multis in fame & siti. In ieiuniis multis
 in frigore & nuditate. praeter illa quae extrinsecus sunt
 instantia mea cotidiana sollicitudo omnium ecclesiarum

quis in firmam
 & ego glorior
 sum glorabor
 natus in se
 gentis arate
 me conpret
 sis sum p mur
 tel non exped
 lationes dni
 docim. suem
 raptum eius
 modi hominem
 scit quoraptus
 uerba que no
 bor p me aut
 meis. Nam &
 tatem enim da
 supra id quod
 tudo reuelat
 lus carnis me
 quod ter dnm
 sufficit tibi gr
 citur. Libente
 meis. ut in hec
 comhi in infir
 taribus. In se
 infirmo tun

quis infirmatur & ego non infirmior quis scandalizatur
 & ego non iuror si gloriari oportet quae firmitatis meae
 sunt gloriabor. De & propter dñi ihu xpi scia quae est be-
 nedictus in saecula quod non mentior; de masia praepositus
 gentis arabe regis custodiebat ciuitatem damascenorum
 ut me comprehenderet; & per fenestram in porta domus
 sussum per murum & sic effugi manus eius; si gloriari oportet
 & non expedit quidem ueniam autem ad uisiones & reue-
 lationes dñi. Scio hominem in xpo ante annos quatuor
 decim. siue in corpore nescio siue extracorpore nescio dñs scia
 raptum eius modi usque ad tertium caelum; & scio huius
 modi hominem siue in corpore siue extracorpore nescio dñs
 scia quomodo raptus est in perrecedisum. & audiuit archana
 uerba quae non licet homini loqui; pro eius modi gloriabor
 pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus
 meis; Nam & si uoluero gloriari non ero insipiens; uen-
 tatem enim dicam; parco autem ne quis me existimat
 supra id quod uidet me aut audit de me; & ne magni-
 tudo reuelationum extollat me datum est mihi stimu-
 lus carnis meae angelus satanae ut me collicifia; propter
 quod ter dñm rogavi ut discederet a me & dixit mihi
 sufficit tibi gratia mea nam uirtus in infirmitate profi-
 citur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus
 meis ut in hoc bita in me uirtus xpi. Propter quod pla-
 ceo mihi in infirmitatibus. In contumelias in necessi-
 tatibus. In persecutionibus. In angustiis pro xpo. Cum enim
 infirmior tunc potens sum; Factus sum insipiens.

ad legem.

uos me coegistis, ego enim debui ad uos commendari. nihil enim
 minus fui ad uos quam sunt ^{supra} modum ad apostoli; tamen & similitudo
 sum. signa tamen ad apostoli ^{2^a mei.} fecerunt super uos in omni potentia,
 signis & prodigiis & uirtutibus, quid est enim quod minus habuistis
 praeter ceteris ecclesiis, nisi quod ego ipse non grauauis uos, donate
 mihi licentiam iuriam; Ecce tertio hoc paratus sum uenire ad uos,
 & non ero grauis uobis; non enim quero quae uera sunt sed uos;
 nec enim debent filii parentibus, thesaurizare sed parentes
 filii; Ego autem libentissime impendam & super impendam
 ipse pro uobis uisuris. Licet plus uos diligens minus diligar;
 Sed esto; ego uos non grauauis sed cum essem astitus dolens cepi,
 numquid pro aliquem eorum quos nisi ad uos circumueni uos,
 Rogauit tamen & misit cum illo fratrem, numquid tunc uos cir-
 cumuenit, nonne eodem spiritu ambulauimus, nonne isdem ues-
 tibus? Olim putatis quod excusemus nos apud uos; coram deo
 in christo loquimur. Omnia autem carissimi propter uestram aedifica-
 tionem; Timeo enim ne forte cum uenero non quales uolo in-
 ueniam uos. & ego inueniar a uobis qualem non uultis; Ne
 forte contentiones, aemulationes, animositates, dissensio-
 nes, detractiones, susurrationes, inflectiones, seditiones sint
 inter uos, ne uobis cum uisus humilis & deus apud uos, & luceat
 multos & his qui ante peccauerunt & non egerunt peni-
 tentiam, super immundicia & fornicatione & impudicitia
 quam gesserunt; Ecce tertio hoc uenio ad uos, more duorum
 uel trium testium stabit omne uerbum; predixi & predico
 ut praesens his & nunc absens his qui ante peccauerunt &
 ceteris omnibus, quomodo si uisus uestrum non parciam; An & pen-

mentum quod
 firmatur ad
 mentum ad
 mentum cum meo
 mentum in fide ipse
 mentum est nisi si
 quos non nisi
 fecerit non nisi
 est fecerit
 aliquid ad
 quando non in
 oramus uestra
 ut non praesens
 deus dedit mihi
 deus dedit mihi
 te peccem hoc
 salutate in
 na deus mihi
 cum omnibus
 EPISTULA
 ta de uoce
 CALATA
 RITATIS PRI
 SED POST DIS
 FALSIS APOS
 uententent
 Fideo uent

mentum querit ut sciat quomodo loquatur xpi. qui in uos non in
firmatur. sed potens est in uobis. nec enim & sic crucifixus est & infir-
mitate. sed uiuax & uirtute. nam & nos infirmi sumus in illo sed
uiuimus cum eo & uirtute dei in uobis. Nos in & ipsos temptate
si estis in fide. ipsi uos probate. an non cognoscitis uos ipsos qui xpi sitis
in uobis est. nisi forte reprobati. spero autem quod cognoscetis.
quia nos non sumus reprobi. Oramus autem deum ut nihil mali
faciat. non ut nos probati pareamus. sed ut uolo quod bonum
est faciat. nos autem ut reprobi simus. Non enim possumus
aliquid aduersus ueritatem. sed pueritate. Gaudemus enim
quando nos infirmi sumus uos autem potentes estis. hoc & &
oramus. uestram consumptionem. Ideo hoc & absens scribo.
ut non presens durius agam secundum potestatem quam
dominus dedit mihi in aedificationem. & non in destructionem.
Dixit o fratres. gaudete. perfecti estote. & hortamini. idem sapi-
te peccem habete. & deus dilectionis & pacis erit uobiscum.
Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant uos sancti omnes. gra-
tia domini nostri ihesu christi & caritas dei & communicatio spiritus sancti
cum omnibus amen.

EPISTULA PAULI AD CORINTHOS II EXPLICIT. SCRIP-
TA DE MACEDONIA UERSUS. DIXIT INCIPIT AD
CALATAS. CALATAS SUNT GRECI HI UERBUO UE-
RITATIS PRIMUM AB APOSTOLO ACCEPERUNT
SED POST DISCESSUM EUS TEMPTATI SUNT A
FALSI APOSTOLIS UT IN LEGE ET CIRCUCISIONE
UERTERENTUR. OS APOSTOLUS REUOCAT AD
FIDEM UERITATIS SCRIBENS EIS AB EPHESO.